

BIHARI NAPLÓ-EXKLUZÍV

Amit Dél-Tirolból üzennek ide

Többség és kisebbség Dél-Tirolban is vitázik, ahogy ottani látogatásunkkor észleltük. De ott az önrendelkezés mindent megfelelő mederben tart. Politikusaik üzentek is ide a magyaroknak.

Balról jobbra: dr. Veronika Stirner Brantsch, Pius Leitner, Grigorio Holzmann, Donato Seppi, Walter Baumgartner a parlamentben

SZEZHAMI ŐRS

A világ egyik legismertebb autonóm régiójának, Dél-Tirolnak a vezető politikusi tudnak arról, mi zajlik a romániai magyarság köreiben, így arról is, hogy itt is téma az önrendelkezés. Az Olaszországhoz tartozó, de többségében német kisebbségiek lakta tartományban tett pár nappal ezelőtti látogatásunkkor a dél-tirolai parlamentben egyeztetünk a frakciók képviselőivel. Ők kérdéseinkre kifejtették véleményüket a ro-

Karl Reiner, EURAC

mániai magyarság önrendelkezéséről, illetve általában véve az új autonómiák létrehozásának perspektíváiról. Persze mindenki saját politikai beállítottsága, valamint nemzeti hovatartozása szerint foglalt állást, így a vélemények eltérőek. Érdekes őket megfigyelni.

Dr. Veronika Stirner Brantsch, német, a dél-tirolai parlament el-

nőke, a régió legerősebb pártjának, a Dél-tirolai Népet Néppártnak (SVP) a képviselője: „Nagyon szimpatikus nekem ez a téma. És fontos, hogy a magyarság Romániában határozottan küzdjön az önrendelkezésért. Íme, mi német ajkúak itt, Olaszországban kisebbségben vagyunk, de ebben a régióban mi alkotjuk a többséget. Ezért autonómiánk van, ami nagy fejlődést hozott. Európában a hangsúly már nem a nemzetállamon, hanem a regionális fejlődésen van, s ennek eszköze az önrendelkezés. Itt nálunk is vannak még súrlódások, viták olasz és német politikai erők között, de ezek civilizáltan megoldhatóak. Biztos vagyok benne, hogy az Európai Unió is támogatná új autonómiák megteremtését is.”

Grigorio Holzmann, olasz, a dél-tirolai parlament alelnöke, a mérsékelt olasz párt, az Alianza Nazionale párt képviselője: „Á, dehog. Szerintem ez nem így van. Az EU-t nem érdekli az ilyesmi, kisebbségekkel nem foglalkoznak ilyen vonatkozásban. Minden ország maga dönt arról, kinek ad autonómiát. Én arra hívnám fel a romániai magyar tárgyalópartnerünk figyelmét, hogy szerintem itt Dél-Tirolban, amely Olaszország ré-

sze, az autonómia nem véd minket olaszokat. És ezt fontos tudni azon más államok többségi nemzethez tartozó lakosainak, akik esetleg belecsöppenhetnek egy autonómiába...”

Walter Baumgartner, német, a Dél-tirolai Német Néppártnak (SVP) a képviselője: „Nincs igaz a elöttem szólónak, túloz. És egy kisebbségnek mindig is védenie kell magát egy államban, akár autonómiával is. Csak az önrendelkezés ad elég szabadságot és biztonságot. Nem beszélve arról, hogy ha megnézik tartományunkat, kiderül, hogy egész Olaszország leggazdagabb régiója lettünk pár évtized alatt. Itt minden nemzetiségű lakos jól él. Ez is sokatmondó tény.”

A pénz boldogít?

Donato Seppi, olasz, a csak Dél-Tirolban működő olasz Unitalia fasisztoid párt képviselője: „Régióink 5 milliárd eurót kap a központi költségvetésből, ami sok. Ettől ilyen boldog itt mindenki, ettől él jól. És nem az önrendelkezés miatt. Hát ne csodáljuk az autonómia kirakatát, mert én igenis azt mondom: jó a gazdagság, de mi olaszok azért inkább mégsem szívjuk ezt az autonómiát. Igaz, ha már megvan, nem is akarjuk mindenáron megszüntetni.”

Pius Leitner, német, az olaszországi német liberális párt (Die Freiheitlichen) képviselője: „Minden autonómia jó, a romániai magyarságnak is jár, bár nem lenne könnyű megteremteni. Amúgy Európának még jobban kellene figyelnie a kisebbségekre. Ezért az EU új alkotmányába is bele kellene foglalni a védelmüket. Ami meg a mi önrendelkezéstünk meg a most itt kirobbant vitát illeti, íme egy példa: az olaszok nem akartak megtanulni németül e régióban, de aztán az autonómia működése erőszak nélkül erre is rávette őket. Ez a fajta önkormányzás nagyon sok mindenre jó.”

Felelős az anyaország

Karl Reiner, német, a bozeni Európai Akadémia (EURAC) professzora: „A politikusok konjunkturális vitáin túllépve én az anyaországok felelősségét hangsúlyozom. Dél-Tirolban Ausztria is segítette az önrendelkezés kialakulását azzal, hogy nemzetközileg elfogadtatta: az olaszországi németek ezen célja nem belügy, hanem nemzetközi kérdés. Erről mások is példát vehetnének, per sze az adott konjunktúrához, államhoz igazítva a küzdelmüket.”

Tőkésék Brüsszelben voltak

Fontos ügyekről tárgyalt egy romániai magyar delegáció az EU egyik központjában.

A korrupció mellett a második legsúlyosabb kérdés Románia EU-integrációja szempontjából a kisebbségek kérdése – jelentette ki Tőkés László brüsszeli sajtóértekezletén. Az erdélyi magyar közélet néhány vezető személyiségéből álló delegáció – tagjai között volt mások mellett Sógor Csaba RMDSZ-szenátor, illetve Bodó Barna egyetemi tanár – azért ment Brüsszelbe, hogy az EU-intézmé-

nyelvi felsőoktatás helyéről és az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásáról beszéltek EU-s politikusokkal. Tőkés László kijelentette nem lehet teljes az az integráció, amelyben a kisebbségi magyarság kisebbségi, alárendelt státusban integrálódna.

A küldöttség közben hazatért, és ma már Nagyváradon tart sajtótájékoztatót a részletekről.

A delegáció brüsszeli tárgyalásai egyik színhelyén

nyek figyelmét felhívja a kisebbségi kérdés fontosságára. Az erdélyi delegáció az Európai Parlament fideszes képviselői mellett találkozott egy szocialista és egy szabad demokrata képviselővel is.

Ne alárendeljen!

Brüsszelben alapvetően három témakörrel, az önkormányzatiságról, az erdélyi

Úgy tudjuk egyébként, hogy Brüsszelben egy ülésen részt vett Szabó Károly RMDSZ-es EP-megfigyelő is, aki összehívott Tőkés Lászlóval, aki a romániai EP-megfigyelők aktívabb brüsszeli tevékenységét kérte. Erre lépett közbe Szájer József fideszes EP-képviselő, azzal, hogy Brüsszelben nincs helye magyar-magyar vitának.

Csibi bosszúra készül?

Nem kizárt egyesek szerint, hogy a meglepő módon kiengedett Csibi István leszámol.

Mindegy, hogy Csibi István rács mögött van, vagy szabadlábon – vélik egyes elemzők az egyik leghírhedtebb romániai magyar ügyének fejleményei kapcsán. Csibi István a suceavai fellebbviteli bíróság rendelkezése alapján szerda este helyezték szabadlábra. A bírói testület ugyanis elfogadta Csibi ügyvédek fellebbezését az egyetlen, még érvényben lévő előzetes letartóztatási parancs ellen. A rettegett ügymond üzletembert, az alkoholforgalmazásra szakosodott Neptun Kft. tulajdonosát 2004. április 22-én vették őrizetbe, május 4-én pedig az ügyészség vádat emelt ellene. A többrendbeli erőszakos bűncselekmény elkövetésének alapos gyanújával őrizetbe vett csíkszeredai Csibi bűnlajstromán emberölési kísérlettel a rablásig, felbujtástól a személyi szabadság korlátozásáig számos bűncselekmény szerepel.

Leszámolás jöhet

A nyomozó hatóság szerint Csibi és 13 társa az elmúlt öt év során számos esetben erőszakkal hajtotta be a Neptunnak okozott károkat, emellett konkurens vállalkozók és ártatlan emberek tucatját félemlítette és verte meg. Volt, akinek a kezét verte szét kalapáccsal, másokat az utcán veretett és alázott meg, gépkocsikat gyújtott fel. Annak idején olyan hírek is szárnyra kaptak, hogy

kapcsolatban állhat Verestóy Attila RMDSZ-szenátorral is. Csibi ellen mindeddig egyetlen vádpontban, emberölési kísérlet ügyében született tavaly öt évi börtönbüntetést kimondó ítélet Kolozsváron. Az üzletember azonban fellebbezett, így az ítélet egyelőre nem hajtható végre. Ugyanakkor a Csibi által ellenőrzött egyik csíkszeredai lap, a Transzilván Figyelő újságírója már figyelmeztetett egyeseket, hogy „amint a dolgok lecsendesednek”, Csibi „rendezni fogja az adósságait”. Állítólag Csibinek őrizetbe vétele előtt volt már egy három-négy személyből álló „feketelistája”, „azonnali likvidálás” várt rájuk. Úgy tudni, most máris fenyegetéseket kapott például Kurkó János György csíkszeredai vállalkozó. Érdekes amúgy, hogy az elmúlt időszakban a Csibi ellen tanúskodó személyek 70-80 százaléka különböző okokból visszavonta vallomását...

Csibi István

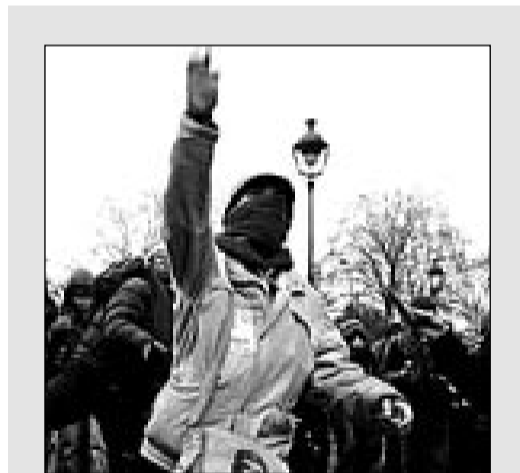
RÖVIDEN

□ **Közeledik.** A Brassó-Bors autópályát építő Bechtel társaság április végén kapja meg a 2006-ban erre a célra elkülönített pénz első összegét, 100 millió eurót – nyilatkozta Borbély László területrendezési miniszter. A 100 millió euró egy kis része egy Bechtel szembeni adósságot képvisel, az összeg legnagyobb része az építési munkálatok finanszírozására van. A munkálatok előrehaladása függvényében az idei összeg elérheti a 300-350 millió eurót is. Az autópálya tervezetének összértéke meghaladja a 2 milliárd eurót.

□ **Újak.** Megint a Securitate Irattárát Átvilágító Bizottság (CNSAS) tagja lett az RMDSZ által jelölt Csendes László is, aki a választások előtt azzal váltott ki botrányt, hogy szavazatával hozzájárult Corneliu Vadim Tudor tisztára mosásához és így a választásokon való indulásához. A parlament két háza tegnap fogadta el a CNSAS új összetételét. A testületben Csendes mellett ezúttal Dragoș Petrescu (akit az államfői hivatal jelölt), Constantin Ticu Dumitrescu (akit a kormány jelölt), Corneliu Turianu és Dan Lazea (a PD részéről), Claudiu Secașiu és Mircea Dinescu (a PNL részéről), Florian Chiritescu, Cazimir Ionescu és Laurențiu Tănase (PSD-jelöltek) és Constantin Buchet (PRM) tevékenykednek. Mandátumuk hat évre szól.

□ **Akadály.** Harmadszor is tárgyalnia kell a parlamentnek a honatyák jogállását és kedvezményeit illető törvényről, mert annak egyes passzusait alkotmányellenesnek nyilvánította az Alkotmánybíróság. A taláros testület azonban csak pár kisebb hibát talált, a honatyáknak megítélt fizetéseket, nyugdíjakat, rapiddíjakat és sok más kedvezményt megfelelőnek vélte.

□ **Küzdenek.** Szombat délre szólította Minszkbe híveit a fehérorosz ellenzéki vezető, Lukasenka gyanús győzelmé ellen tüntetni. Alekszandr Milinkevics már korábban bejelentette, hogy szombaton nagygyűlést tartanak az Október téren. Közben kisebb tüntetések folyamatosan vannak, a résztvevők jó részét a hatóság elhurcolja. Tegnap este Brüsszelben az EU csúcstervezetékén is téma volt már e helyzet.

Kitartóak.

Március 28-ára általános sztrájkot hirdettek a francia szakszervezetek és diákszervezetek, miután a francia kormány ultimátumuk lejártával sem vont vissza az első munkavállalási szerződésről szóló törvényt. A munkajogi reform miatt kialakult szociális és politikai válság terebélyesedik Franciaországban. Már hetedik napja tartanak az utcai harcok, amelyek egyre hevesebbek.

Újabb válságban a PSD

Eugen Bejinariu és Zamfir Dumitrescu szociáldemokrata párti képviselők az alsóház plénuma előtt hivatalosan is bejelentették, kilépnek a PSD-ből. Szerintük volt pártjuk botránykötő, és már nem követi a szociáldemokrata irányvonalat sem. Marin Diaconescu képviselő pedig úgy nyilatkozott, a lemondások sora itt nem ér véget, nevetek azonban egyelőre nem kívánt elárulni. Időközben Adrian Năstase, a PSD volt ügyvezető elnöke azt állítja, ő mégsem lép ki a pártból. Mi több, 10 párton belüli pártfogyójával egyetemben rendkívüli kongresszus összehívását követeli, amelyen bejelentené, hogy egy új platformot alakított, és kéri együttműködését a pártvezetés kinevezését. Dan Voiculescu, a PC elnöke is sietett értesíteni a sajtó képviselőit: végül nem csatlakozik az exkormányfő az általa vezetett alakulathoz. Eközben Traian Băsescu államfő tagadja, hogy ő beszélte volna le Năstasét a PSD-ből való távozásról...

